

TWENTSE Post

MAANDBLAD VOOR TWENTE

HET LANDSCHAP – DE STRUCTUUR
DE NATUUR – DE MENSEN – HET
LEVEN – DE CULTUUR – DE VOLKS-
TAAL – DE GESCHIEDENIS – DE GE-
BRUIKEN – DE STREEKBELANGEN
DE ALGEMENE ONTWIKKELING

Wrnd. Hfd. Red. J. W. M. Gigengack

NR. 4 APRIL 1964 3^E JRG.

Uit de inhoud

Twee freules van [Beckum verbrand:	pag. 2, 3
De vrome kinderen [van Emlichem:	pag. 3
't Twents:	pag. 9
Eten en drinken:	pag. 11
Uit stad en streek:	pag. 11
Culturele grens- [contacten:	pag. 13

Redaktie en Administr. TWENTSE POST
(waarin opgenomen tijdschrift Twenteland)
Beekstr. 51 Hengelo (O.) Tel. 17987
Bank: De Twentsche Bank N.V. Hengelo
Amsterdamsche Bank N.V. Hengelo
Postrekening: 820018 t.n.v. Twentse Post
Abonnements-prijs f 3.60 per jaargang
Losse nummers 35 cent per exemplaar

Advertentie-tarieven op aanvraag. Gehele of gedeeltelijke
overname van artikelen enz. zonder toestemming van de Uit-
geefster verboden. Alle publicaties blijven eigendom v.d. Uitg.

420 jaar geleden:

twee freules van Beckum verbrand

Twente deel van Ver. Nederlanden

Onder Karel V waren alle zeven-
tien gewesten tot één "Groot Ne-
derland" verenigd. Ogenschijnlijk
ging ons land een goede toekomst
tegemoet, ook in materieel opzicht.
Naast landbouw en veeteelt bloei-
den handel en industrie, de laatste
met name in Vlaanderen en Hol-
land. Aan de onderlinge oorlogen
tussen de gewesten was een einde

gekomen. Twente, door de Gel-
derse oorlogen tot „verschroei-
de aarde" geworden, kon herademen
en de hand opnieuw aan de ploeg
slaan. Helaas, nieuwe zware be-
proevingen zouden over het land
komen, beroeringen op godsdien-
stig gebied zouden leiden tot nieu-
we bandeloosheid en tot 'n oorlog
van lange duur, die de pas weer
oplevende welvaart opnieuw zou
knakken.

We kunnen ons van de toestand in
het Twente van de 16e eeuw geen
voorstelling vormen, zonder enige
kennis van de algemene geschie-
denis, met name van de grote "ge-
loofsafval", die in West-Europa
door het optreden van de Augus-
tijner monnik Maarten Luther
(1517) ontketend werd, en waar-
van de oorzaken waren gelegen op
economisch, sociaal, moreel en
godsdienstig gebied.

aan Calvinisme in Twente gingen Anabaptisme en Lutheranisme vooraf

In Twente kon de Reformatie eerst
op gang komen na de bekende
veldtocht van prins Maurits in
1597. Het protestantiseringsproces
kreeg toen de steun van de sterke
arm der hervormde overheid, die
de katholieke godsdienst verbood,
getrouwe pastoors afzette en de
kloosters seculariseerde.

De eerste protestantse stroming in
ons land dateert echter van veel
vroeger datum. Zij begon om-
streeks 1530 en is berucht onder
de naam anabaptisme. De Anabap-
tisten of Wederdopers waren zo-
wel in kerkel.-organisatorisch als
in staatkundige zin nihilisten.
Dogma en gezag verwerpend, wa-
ren ze vijanden zowel van de kerk
als van de staat.

Zich verder ontwikkelend nam de
wederdoperij het karakter aan
van een epidemische godsdienst-
waan. Naast verzet tegen de
bestaande politieke en economi-
sche orde kwam het tot een open-
bare breuk met de elementaire
zedewetten, tot excessen van on-
tucht en gruwelijke wreedheden
(het Münsterse Sion van Jan van
Leiden en het Delftse van David
Joris).

Met dit anabaptisme maakte
Twente kennis o.m. door de pre-
diking van Jan van Batenburg,

burgemeester van Steenwijk. Om
zijn haat jegens kerk en staat bot
te vieren, trok hij aan het hoofd
van 'n bende moordend en brand-
stichtend door het land. Ook na-
dat hij in 1538 op de brandstapel
het leven had gelaten, zetten zijn
aanhangers "de Batenburgers"
hun plundertochten voort, waar-
onder ook vooral het platteland
van Twente te lijden had.

„Door hun nachtelijke overvallen
op weerlozen, hun aan de Bokken-
rijders herinnerende moord- en
brandlust, bleven ze geslachten
lang in huiveringwekkende heuge-
nis. Geen gewest is door hen zo ge-
teisterd als Overijssel. De ver-
schijnselen zijn zo verward en het
complex van moordlust in mannen
en vrouwen van soms hoge ge-
boorte zo onbegrijpelijk, dat men
er aan twijfelt, of hun optreden
nog als een episode van de kerke-
lijke geschiedenis te beschouwen
is"; (prof. Rogier).

juffers Maria en Ursula

Het behoeft geen betoog, hoe het
Twentse volk onder zulke om-
standigheden over de Wederdo-
pers dacht. Toen dan ook in 1544
de adellijke juffers Maria en Ur-

sula van Werdum van Beckum
van verstandhouding met de Ba-
tenburgers beschuldigd en door
Goossen van Raesveldt, drost van
Twente, op de brandstapel ge-
bracht werden, werkte het volk
ijverig mee:

*„Elk, man of wijf, voert brandstof
[bij,
Ook 't kind, in d'onschuld zijner
[dagen,
De grijsaard mee, van jaren krom,
Wenst nog een houtje aan te dra-
[gen."]*

aldus een van de liederen, die zijn
gemaakt op de terechtstelling van
de beide freules. Men schoor haar
blijkbaar over één kam met de we-
derdoperse moordbranders, een
omstandigheid, waarvan onze lo-
kale niet-katholieke schrijvers
echter geen melding maken.

De freules werden terecht gesteld
op het Galgenveld, dat een half
uur gaans van Delden ligt aan de
weg naar Goor. Een 40-tal jaren
geleden zijn bij de ontginning van
dit veld de posten van de galg
nog in de grond gevonden. Het
kasteel Beckum, waar de freules
woonden (zij waren schoonzus-
ters), stond in de buurtschap van
die naam (tussen Hengelo en
Haaksbergen) nabij 't erve Altena.

Dat Maria en Ursula medeplichtig waren aan de wandaden van de Batenburgers, komt ons onwaarschijnlijk voor. Van Deinse constateert, dat de historici het er niet over eens zijn, of de beide vrouwen volgelingen waren van David Joris, dan wel van Menno Simons. David Joris was 'n echte „moordbrander”, een slaaf van z'n hartstochten, die hij in zijn volgelingen tot bezetenheid opvoerde. Menno Simons, ex-pastoor van Witmarsum, daarentegen een bezadigd, lijdzaam man.

Toen 't Wederdoperse bandieten-dom omstreeks 1560 vrijwel uitgeroeid was, bleven hier en daar groepen van Menno Simons over, die als Mennisten of Doopsgezinden „zonder gerucht in eer en deugd hun weg gingen”.

Zoals ons de figuren van de Beckumse freules uit de beschikbare gegevens tegemoet treden, lijkt het waarschijnlijk, dat zij tot de volgelingen van de zachtmoedige Menno Simons hebben behoord. Dat de familie van Maria van Beckum veeleer bij de partij van David Joris en Jan van Batenburg thuis hoorde, mag op grond van geschiedkundige feiten worden aangenomen.

De wraak van „De vrome kinderen van Emlichem”

Ursula van Werdum, gehuwd met Jan van Beckum, was uit een adellijk Oostfries geslacht. Zij had twee broers, Hieko en Hero, die op vreselijke wijze wraak namen over het ter dood brengen van hun zuster. Hero althans werd in 1546 o.a. beschuldigd van het in brand steken van hooibergen en schuren bij Deventer. Twee „moordbranders”, die in 1548 te Deventer werden verbrand, verklaarden tot hun misdaden te zijn omgekocht door een Oost-Fries, die beweerd had een verwant te zijn van de „twee gebrande juffen”.

Hoe het zij, na de terechtstelling van Maria en Ursula bereikte het „moordbranden” een ongekende hoogte. De terroristen noemden zich „de vrome kinderen van Emlichem”, welk plaatsje even over de grens in het Bentheimse ligt. Jaren lang zijn deze „vrome kinderen” de schrik van het landvolk in Twente, Salland en zelfs in het Gelderse geweest, waar ze in 1548 het dorp Neede

hebben gemoordbrand. Ze reden meestal in benden van ongeveer 30 zwaargewapenden rond en strekten hun aanslagen uit tot onder de muren van Zutphen, Arnhem en Nijmegen.

In 1548 werden bij Zwolle tal van koeien, paarden en ossen gedood of verminkt. De boosdoeners lieten op staken brieven achter, die ondertekend waren door „de kinderen van Emlichem”. In 1551 werden op de gemene weide bij Zwolle 125 koeien gestoken, waarvan er 50 stierven. In 1559 stak een bende een aantal koren- en hooibergen bij Deventer in brand. Belangrijke premies werden uitgelooft voor het aanbrengen van de „vrome kinderen”, maar ofschoon men nu en dan een enkele kon grijpen, gelukte het toch niet de leiders in handen te krijgen. Omstreeks 1560 houden de berichten over misdaden van Wederdopers en moordbranders op.

Christoffel Schele

„De vrome kinderen” doodden en verminkten honderden koeien, paarden en ossen, en staken schuren en hooibergen in brand.

Het Lutheranisme heeft in Nederland niet kunnen aarden. Aanvankelijk had het succes te Antwerpen, toenmaals de meest internationale stad van de Nederlanden. Hier waren tal van Noord Duitse handelshuizen gevestigd en daardoor kwam de bevolking in aanraking met belijders van Luther's leer. Het Antwerpse Augustijnerklooster werd een haard van Lutheranisme. Ook in Friesland en Groningen vond de leer aanvankelijk aanhangers. Hier in Twente had Luther zijn profeet in Christoffel Schele, wonende op de havezate Weleveld, door wiens toedoen de leer van de Duitse ex-monnik ingang vond in het Bornse kerspel van Stephanus.

Vóór het Calvinisme zich in ons gewest vertoonde, had Christoffel Schele, die zelf 'n aanhanger was van „de Confessie van Augsburg” (de Lutherse leer), te Borne een Luthers pastoor geplaatst. Het was Petrus van Stralen, die onder bescherming van Schele's krach-

Motel Gleunige Tuffeln - JAN KOLSTE - Enschedesestraat 205, Hengelo (O.)Coöp. Boerenleenbank
DELLENAlle Bankzaken
SPOORSTRAAT 9 - TEL. 05407-437

Boerenboend in Boorn

Vanaf 1896

De boeren van Hettum, Hassel, Zeedern
[en Boorn
Bint a 60 jaar naor 'n Boend hen egaon.
Ook dee van Buur'n, Gammelke en Aozel
Tot an de wiedluchtigsten oet Saosel.
Weorum z'oot Boorn 't voor én 'n kuunst-
[mest haalt?
Umdat eer 'n BOEND zo goed bevaalt!!

C.L.V. LANDBOUWERSBELANG

Haaksbergen

C.L.O.-mengvoerders

Ruwvoerders

Brandstoffen

BOERENLEENBANK**Albergen**

De SPAARBANK voor stad en land
Maak gebruik van lopende rekeningen
Alle inlichtingen aan de bank

Wie helpt met an de
bleul en veuroetgang
van **MARKEL**
met wiede umgeffing

- Coöp. Boerenleenbank en
- Coöp. Landbouwvereniging

Makelaarskantoor

ROTTINK N.V.

Deldenerstraat 36-38, Telefoon 3041, Hengelo (O.)
VASTE GOEDEREN ♦ ASSURANTIËN ♦ HYPOTHEKEN

Spaar mee bij de BoerenleenbankBoerenleenbank
Oldenzaal

de spaarbank voor iedereen
3-3¹/₄ procent over al Uw
SPAARTEGOED
Telefoon 2580 — Giro 892439

Boerenleenbank**ROSSUM**

verzorgt
alle
bankzaken

Telefoon: 05411/210

BOERENLEENBANK

Weerselo

Verzorgt al uw bankzaken. Hoogste spaarrente

BOERENLEENBANK

Lattrop

Sparbank — Alle Bankzaken

BOERENLEENBANK
DEURNINGEN

- Direkt opvraagbaar spaargeld
- Deposito spaargeld

SPAREN | Boerenleenbank

Bij te
DE **Ootmarsum**

BOERENLEENBANK

Saasveld

Hoogste spaarrente, Voordelige voorschot- en credietleningen. Verzorgt al Uw Bankzaken.

Boerenleenbank De Lutte
MET KANTOREN TE DE LUTTE
OVERDINKEL, GLANERBRUG
Hoge rente voor al Uw ingelegde spaar-
gelden. Lage hyp.- en voorschot-rente

Boerenleenbank
Beckum

De spaarbank voor iedereen
Verzorgt al Uw bankzaken

TRACTOREN (Kramer, David
Brown), MELKMACHINES (FN),
FRIAC-DIEPVRIEZERS.

SCHOLTEN LANDBOUW-
MECHANISATIEBEDR.
Deurningen (Tel. 228)

Voor Melk, Melkpoeder, Boter en Kaas:

Coöp. Zuivelfabriek
„VOLHARDING”
DENEKAMP

BOERENLEENBANK

WegdamVoor alle bankzaken, Voorschotten,
Credieten en lopend rekeningverkeer.

BOERENLEENBANK

Bornerbroek

- De SPAARBANK
- verder alle BANKZAKEN

ALMAN is 't hier met ees
vuur goo botter en goo kees
Coöperatieve Zuivelfabriek
Concordia-Bornerbroek

't Allerstijfste product

COÖP. ZUIVELFABRIEK
EN MELKINRICHTING
„BORNE”

Boerenleenbank
Denekamp
de spaarbank
voor het platteland

Hoogste rente over Uw spaarlegoed

(Vervolg van vorige tekstpagina)

tige arm de parochie trachtte te "reformer". Hij en zijn opvolger Joannes Nijhoff schijnen daarin tot op zekere hoogte geslaagd te zijn, althans na 1580 was er te Borne een Lutherse gemeente.

Toen het Calvinisme opkwam, geraakte Nijhoff in moeilijkheden. Op de gereformeerde synode te Deventer bekende hij zich in 1598 Luthers. In 1601 werd hij voor een commissie van gereformeerde predikanten en ouderlingen gedaagd, die uit Deventer naar Oldenzaal was gezonden. Nijhoff, die heel z'n leven een weifelaar blijkt te zijn geweest, legde hier verklaringen af, die onvoldoende werden geacht.

De provinciale regering zette hem daarop de pin op de neus en eiste van hem een duidelijke verklaring, hoe hij op het stuk van godsdienst dacht. Nijhoff zocht daarop blijkbaar hulp bij Christoffel Schele. Want deze meldde de (gereformeerde) provinciale regering, dat Nijhoff het pausdom reeds lang had afgezworen en de leer aanhing, die op de Rijksdag te Augsburg door de keizer en vele keurvorsten was toegelaten. De ingezetenen van het kerspel, zo voerde hij verder aan, waren zeer tevreden over hun pastoor. Op grond van een en ander verzocht Schele om Nijhoff rustig te laten zitten in de Bornse weeme.

Calvinistische overheid verbiedt „Lutherije“

Enige tijd bleef het er bij. Maar in 1603 zond de hervormde kerk de hervormde predikant Kemerus naar Borne, om er het „suyvere Evangelie“ te verkondigen. De positie van Nijhoff, die in Schele een machtig beschermheer had, bleek echter voorlopig onaantastbaar en na twee jaar zonder succes werkzaam te zijn geweest, vertrok Kemerus naar Enschede. Tot 1619 bleef Nijhoff meester van het terrein. Hij kreeg zelfs een medehelper in de persoon van Rudolph Heggerus, die Luthers predikant op het Weleveld was.

In gemeld jaar 1619 besloot de hervormde classis te Deventer een

einde te maken aan de „Lutherije“ te Borne. Zij stelde aldaar Herman Wellemeyer als predikant aan. De Drost van Twente keurde deze benoeming goed en bepaalde het tractement van Wellemeyer op f 400 per jaar. Weliswaar zond Schele aan de provinciale regering twee maal een schrijven, met het verzoek om de kerspellen van Borne te laten blijven bij de ware Christelijke religie (het Lutheranisme n.l.) maar het mocht niet baten. Wellemeyer werd gehandhaafd en de prediking van de Lutherse leer verboden, niet alleen te Borne, maar ook op het Weleveld.

Wellemeyer verliet Borne reeds weer in 1621, maar toen zijn opvolger Hardenak in 1624 overleed, werd hij opnieuw beroepen. De Deventer classis was met deze keuze niet ingenomen. In de eerste jaren van zijn herderschap te

Borne was Wellemeyer „tot den druncke genegen“ en had hij meermalen ergeris gegeven in de gemeente.

In 1625 schoof de classis Rudolf Rijcken, zoon van de kosten van Rijssen, als predikant van Borne naar voren, maar ter classicale vergadering kreeg Wellemeyer 9 en Rijcken slechts 7 stemmen. Niettemin werd Rijcken naar Borne gezonden en na veel geharrewar moest Wellemeyer het veld voor hem ruimen.

Intussen had Jan Nijhoff Borne verlaten. In 1619 was hij benoemd tot „pastoor“ van Wierden. Of hij ook daar dienst heeft gedaan in Lutherse geest, is niet bekend. De Lutherse gemeente in Borne, die onder calvinistische predikanten was geplaatst, heeft zich blijkbaar gemakkelijk laten reformeren en daarmee kwam een einde aan de „Lutherije“ in ons gewest.

DOOPSGEZINDE GEMEENTEN IN TWENTE

Noch het Anabaptisme, noch het Lutheranisme is in Twente van betekenis geweest. Omstreeks 1600 is ons gewest nog vrijwel in z'n geheel rooms katholiek. Wel hebben zich hier in de 16e eeuw uit andere delen des lands maar vooral uit Westfalen, een aantal Doopsgezinden (Anabaptisten, die de leer van Menno aanhingen) metterwoon gevestigd, die de „gemeente van Tweekelo“ vormden. Zij kerkten in een boerenhuis aldaar, dat op de Haimer stond. Deze naam zou een verbastering zijn van Hayma, die de eigenaar van het erve was. Hayma klinkt Fries. Vermoedelijk was de man een uit Oost-Friesland gevluchte Doopsgezinde. Hij moet zeer vermogend zijn geweest. Volgens de volksverhalen in Tweekelo zou hij op zekere tijd, toen men het bedrag van z'n vermogen aan de overheid moest opgeven, bij zijn buurman Overbeek (ook Doopsgezind, afkomstig uit Westfalen) zijn gekomen met de vraag, of hij (Hayma) verstandig zou doen, als hij tachtig duizend gulden opgaf. In die tijd een fantastisch kapitaal.

Van Deinse vertelt, dat de familie Haimer haar klinkende munt in een eikenhouten kist bewaarde.

Opdat het niet zou schimmelen, werd het eens per jaar gewand. De familie was zo overdreven arbeidzaam, dat men in de drukke tijd niet naar bed ging, maar op stoelen tegen de muur bleef slapen, om de volgende morgen toch maar vroegtijdig aan het werk te kunnen gaan.

Later ontstonden kleine doopsgezinde gemeenten in Enschede, Hengelo, Almelo e.a. plaatsen. Dit ging ten koste van de gemeente in Tweekelo. De heimelijke godsdienstoefeningen op de Haimer hielden tenslotte geheel op en de Doopsgezinden verdwenen voor en na uit deze boerschap.

Toen het Calvinisme zegevierde, ging de doopsgezinde beweging achteruit. Reeds in 1612 vaardigde Unico Ripperda, drost van Twente, een streng plakkaat uit, waarbij een ieder werd bevolen, „de bijeenkomsten der Doopsgezinden zoveel mogelijk te storen en de hoorders, doch vooral de leraren of voorgangers te vatten“. In de 18e eeuw heeft de Enschedese predikant Strick verschillende tot de hervormde leer weten over te halen.

DIVERSE PLAATSEN

FA. H. KAMP & Zn., Boekelo
Gewapend beton, huis- en gier-
kelders, betonnen kippenhokken
loodsen, schuren.

Losplaats 9, Tel. 250

Coöp. Aan- en Verkoopvereniging
NOTTER-ZUNA en RIJSEN

Tel. 05480-2268 - Giro 837983
Het adres voor hooi en stroo

ENSCHADE

TELEVISIE
*
HOOR
APPARATEN
*
RADIO

Blijvende service!

Jan LANGKAMP
LANGESTR. 52 TEL. 4695 ENSCHADE

A.v.d. Leest Radio
Enschede Televisie

Radio onderdelen - Electrotechnische artikelen
Erkend reparateur en installateur
OLDENZAALSESTRAAT 39 - TEL. 10688

Voor 't Hoen
medaille,
krans, tak
of beker: bij ons slaagt u zeker
Ripperdastraat 2a, Enschede

„INSTITUUT PUNTE“

i.b.v. Staatsdiploma
biedt cursussen in:
- TYPEN (10 vingersyst. BLIND)
- STENO „GROOTE“
(Ned. en mod. talen)
- HANDELSCORRESP. & CONV.
NEDERLANDS, FRANS, DUTS
en ENGELS; ass. opleiding.
- BOEKHOUDEN
- MIDDENSTAND
- ALG. ONTWIKKELING
Dag- en avondcursussen
Aanm.dag. Tel. 7670, v. Alphenstr. 9
(bij Keuringsdienst van Waren)
ENSCHADE

Alle cursussen staan onder leiding
van bevoegde docenten

SALON *Neurink*

v.h. H. J. v. d. VEER

Dames-salon en Parfumerie
Haaksbergerstraat • Enschede • Tel. 2876

Uit
voor-
raad
lever-
baar:
BETONTEGELS, BETON-
SCHUTTINGEN, BETON-
PUTROOSTERS ENZ.

Bimsbetondakplaten, Keerwanden
Fa. J. H. Schuurink Binnenhaven 116
Telefoon: 3009

ADOLFS & PENNINK

de boekhandel t.o. 't postkantoor
studieboeken
pocketbooks - romans

Een **BRIL**, die werkelijk prettig zit
is gemaakt door

Remmelt Pit

Kalenderstraat 24-6 Enschede

Gramfoonplaten Pick-Ups

SPECIAALZAAK Nieuwstr. 57 Tel.
RADIOKO 3909 Hengelo O.
C. F. Klaarstr. 28
Tel. 4863 Enschede.

Wij leveren en reviseren **HAND-
en MOTORGazonmaaiers**
Gereedschapslipperijs

H. v. d. MEER & Zn. - Enschede
Bleekerstraat 18

Machinefabriek
ARENS & Zn

► **tandwielen**
Perikweg 52

alle boeken over
TWENTE
Van den Broek en Adolfs
Gronausestraat 5

Fa. H. Kraaijenbrink
Hengelsestr. 33 - Tel. 5751
RADIO EN TELEVISIE
Electriciteit op elk gebied

Biej 's leavens wit en 's leavens zwat
sprek aait 'n bleumke nog tot 't hart

**BLOEMEN-
MAGAZIJN „Corona“**
HENGELOSESTRAAT 156 - TELEFOON 3238

Jan Stokkentre
Oude Metalen

Enschede

S. TEN CATE
STAALHARDERIJ

Hessenweg 1 - 9 - Tel. 5413
MINTEX - REMDIENST
Dr. Benthemstr. 35 - Tel. 5418

Coöp. Melkinrichting
LONNEKER-
producten zijn beter!

Ook
Uw
adres

H. Zwier

DAMES KAPSALON

Lipperkerkstr. 129 - Tel. 8159

voor goeie schoenen
bekend

Hengstr. 16 - Oldenzstr. 93 - v. Loenshof 5

advertenties bekijken is bijna net zo gezellig als winkelen

(Vervolg van vorige tekstpagina)

Evenmin als de katholieken, mochten ook de Doopsgezinden overheidsambten bekleden. Men vindt thans in onze steden nog kleine doopsgezinde gemeenten, waarvan de lidmaten vanouds behoren tot de welgestelde burgerij. Te Almelo draagt een stadsdeel van de Aa de naam „Mennistenhemel“, omdat daar de deftige doopsgezinden in vroegere dagen hun tuinhuisjes hadden.

Evenals de katholieken werden ook de doopsgezinden in Twente, zij het in mindere mate, door uitzonderingsmaatregelen getroffen. Weliswaar mochten ze, in tegenstelling met de katholieken „in alle stilligheid en moderatie“ godsdienstoefeningen houden, maar hun huwelijken moesten door de herv. predikanten ingezegend en kinderen, geboren uit gemengde huwelijken van Doopsgezinden en Hervormden, in de herv. kerk gedoopt worden. Ook mochten zij geen overheidsbetrekkingen bekleden. Deze uitzonderingsmaatregel 1, die vele katholieken er toe bracht hun heil in de nering te zoeken (vandaar de betrekkelijk sterke stand van kath. neringdoeners in onze Twentse steden), is mede oorzaak geweest, dat vele doopsgezinden industrieel werden.

Geschiedschrijver van de Doopsgezinden is S. Blaupot ten Cate. Volgens hem bestond er reeds in 1580 een doopsgezinde gemeente te Enschede en zouden er in 1602 reeds doopsgezinden te Almelo zijn geweest. Zij waren in de 16e eeuw gekomen uit Brabant en Vlaanderen, waar hun geen vrijheid van godsdienst was toegestaan. Daar in Vlaanderen werden ze gemeenlijk Tisserands, d.i. wevers, genoemd en hier gekomen zetten ze hun ambacht voort.

te Almelo

Zo was bijv. de familie Warnars, of Warnars, uit Vlaanderen naar Twente gekomen. In 1693 is Gerrit Warnars doopsgezind predikant te Enschede en vóór 1690, toen men te Almelo nog geen voorganger had, moest de dienst aldaar nog door Warnars, of een der Oudsten uit Enschede, verricht worden.

Een andere doopsgezinde familie, waarvan te Almelo melding gemaakt wordt, was de familie Schimmelpenninck. Zekere Thomas Schimmelpenninck ging in de 16e eeuw van de katholieken tot de doopsgezinden over, huwde met een Warnars en werd zo de stamvader van de opvolgende en thans nog bestaande Schimmelpennincks, ook van de bekende Raadspensionaris mr. Rutger Jan Schimmelpenninck.

De vader van laatstgenoemde, uit Almelo afkomstig, huwde te Deventer met een hervormd meisje. De echtelieden waren overeen gekomen, dat alle kinderen doopsgezind zouden worden, indien hun eerstgeborene een zoon zou zijn. Was het een dochter, dan zouden alle kinderen in de herv. kerk worden opgenomen. Weliswaar was de eerstgeborene een zoon, n.l. de bovengenoemde Rutger Jan, maar op dringend verzoek van de moeder bewilligde de vader er in, dat alle kinderen hervormd werden.

Ook leefde in het laatst van de 17e eeuw te Almelo de doopsgezinde Thomas Coster, kleinzoon van Gerrit Coster, die uit Gronau of Epe afkomstig was en naar Groningen vluchtte, waar hij tot de doopsgezinden toetrad om zich vervolgens metterwoon in Almelo te vestigen.

Aanvankelijk kwam de doopsgezinde gemeente te Almelo bijeen in 'n schuur of garenhuis. In 1684 kreeg zij toestemming tot het bouwen van een kerk aan de Grotestraat. Het gebouw stond enkele meters achter de rooilijn, maar is in 1791 verruimd en uitgelegd tot op die lijn. Als eerste bezoldigde voorganger wordt genoemd Gerrit Warnars, die gehuwd was met Elsje Blijdenstein uit Ootmarsum. Hij werd opgevolgd door Jacobus Rijdsdijk, die te Norden in Oost-Friesland was geboren en zich zelf de titel gaf van „Bedienaar van het Heilige Evangelie onder de Mennonieten“.

Na Rijdsdijk werd Remier Kloppe beroepen, evenwel zonder dat de gemeente de goedkeuring of approbatie van de heer van Almelo had verkregen. Een proces volgde en twee Zuttese advocaten en een Harderwijks professor kwamen tot de conclusie, dat de goedkeuring

op het beroep en de aanstelling van een doopsgezind predikant te Almelo wezenlijk en wettig aan de heer van Almelo toekwam. Aldus bij S. Blaupot ten Cate.

Mr. G. J. ter Kuile (Opkomst van Almelo) schrijft echter, dat een minnelijk vergelijk werd getroffen: goedgevonden werd, dat met „een kennisgeving“ aan de heer van Almelo kon worden volstaan.

te Enschede

Volgens Blaupot ten Cate bestond reeds in 1580 te Enschede een doopsgezinde gemeente. Er wordt melding gemaakt van Dries van Lochem, die z'n katholiek geloof over boord gooide en doopsgezind werd. Van hem stammen de gebroeders Herman en Jan van Lochem af, die voor de ontwikkeling van de nijverheid te Enschede veel hebben gedaan.

Omstreeks 1620, na het uitbreken van de Dertigjarige oorlog in Duitsland, vluchtten veel Doopsgezinden uit 't Münsterland naar Twente. Te Enschede vestigden zich uit Burgsteinfurt o.m. Hendrik Gerritz, de stamvader van de Paschens en Everwijn Franken. Ook de families Naber, Steinvors, van Goch, Jannink, Pol, Coster, Hesselink, Gronouw en Kraamer zijn van Westfaalse oorsprong.

De doopsgezinden genoten te Enschede en elders in Overijssel een groter mate van godsdienstvrijheid, sinds de regering te Zwolle in 1631 de „private oefeningen“ toestond, „mits dat zij (de Doopsgezinden) zich daarin zullen moeten gedragen in alle stilligheid en moderatie“. Niettemin hadden ze met enkele moeilijkheden te kampen. We zeiden reeds, dat hun huwelijken door de herv. predikant ingezegend moesten worden, een maatregel, waartegen zij zich steeds met kracht verzet hebben. In 1653 had dit verzet in zoverre succes, dat Ridderschap en Steden toestonden, dat de huwelijksinzegening ook door de Magistraat, Richter, of Schout zou mogen geschieden. Op inzegening in de „particuliere Conventikulen“, geheime samenkomsten van de Doopsgezinden, werd echter in 1698 een boete gesteld tot 50 oude schilden van 42 stuivers, door

oldenzaal

de zaak met meer
dan 50 toonkamers

Foto's könt nich kieken
(Mer oonze foto's möj bekieken)
fotohandel
't Kiekkeske

Voor
een deskundig uitgewerkte
C.V.-installatie
E. HEIDEMANN & Zn
Boterstraat 15 Tel. 2077
OLDENZAAL

Meubelen
Tapijten
Bedden
Linoleum
Celovinyl-
tegels

Stalen ramen van
OTTENHOF
bint óf !!
op den Koem 33 Ollenzel

tricoleren
drymasteren
verven
Ootm.str. 47-49
Tel. 2091

OLDENZAAL

BLOEIENDE INDUSTRIESTAD,
heerlijk gelegen aan de voet van de
Tankenberg. Omgeving rijk aan natuur-
schoon.

- * ST. PLECHELMUS-BASILIEK, bijna duizend
jaar oude Oudheidkamer.
- * Karakteristiek stadscentrum. Volop gelegen-
heid voor sportbeoefening.
- * Overdekte bad- en zweminrichting.
- * PRIMA HOTELS en PENSIONS

GESCHENKBON

G. MORSALT fl.

Zoveel schitterende geschenken...
En evenzoveel verschillende smaken.
Geef een geschenkbbon.

Blij met een geschenkbbon
G. Morselt

ERRES PHILIPS
TELEVISIE
Ben Lansink
Deurningerstr. 6 Tel. 2981

Hoveling

v/h Oosterveldt-Wiegerink
FORT-SCHOENEN: nog altijd de beste
kinder-jongensschoenen met 1/2 jaar garantie.

Voor spuitwerk aan Uw auto

ALBERT KIP

Grammofoonplaten

GROTESTRAAT 25
TELEFOON 3177 *Geef de toon aan!*

DIVERSE PLAATSEN

Waarom naar:

Ootmarsum?

Karakteristiek stadje, rijk
aan folklore, bos en hei,
A.N.W.B. — oriënteertafel,
't hoogste punt van Twente.

Schitterende vergezichten
over Twente en Duitsland

**Antieke
Klokken**

Th. Budde

GOUD
ZILVER

▼
Ootmarsum

- Denekamp -

om zijn natuurschoon, zijn beziens-
waardigheden, waaronder een natuur-
historisch museum, en zijn goede hotel-
accommodatie, zeer bekend als

VACANTIEOORD

biedt tevens gunstige gelegenheid voor
INDUSTRIEVESTIGING

Voordelig terrein, ruime arbeidsmarkt, bevolking
volkomen industrie-mind. Inl. bij het Gem.huis.

Met Uw vakantie naar

Hotel Dolce

DENEKAMP
Ruime parkeergelegenheid

Rijssen DE GLIMLACH
VAN
TWENTE

- * Een typisch landstadje temidden van de bossen
 - * Een ideaal oord voor een rustige vakantie
- INLICHTINGEN VVV RIJSEN TEL. 2303

Twents verhaal

Als eerste publicatie in de
TWENTELAND-SERIE
verschijnt over plm. 2 maanden:

Hutten Toone zoch ne broed

(door H. Klaassen)

Prijs: 75 cent per exemplaar
Vooruitbestellingen:

Adm. Twentse Post, Beekstr. 5
HENGELO (TWENTE)

(Vervolg van vorige tekstpagina)

bruid en bruidegom ieder te vol-
doen, waarvan de Drost de helft
kreeg en de andere helft aan de
armen toeviel. Er viel bij de rijke
Mennisten nog wel wat te halen!

Een andere moeilijkheid vormde
het dragen van wapens en het vol-
doen aan de schuttersdienst. Te
Almelo werd in 1665 bepaald,
„dat een ieder, zowel Mennisten
als andere burgers, verplicht zijn
om op te trekken - om gewapende
wachtdienst te verrichten - hoofd
voor hoofd, op een boete van een
rijksdaalder, elken keer, dat zij
afwezig zijn". De Doopsgezinden
waren „principiële dienstweige-
raars", zij leerden, dat men liever
onrecht moet lijden, dan het met
wapengeweld te keren. Te En-
schede hield men daar rekening
mee: tegen betaling van „een
ryckssort ofte 12 1/2 stuiver" per
jaar konden de Doopsgezinden
dienst vrijkopen.

Na 1631 richtten de Doopsgezin-
den te Enschede in de Achter-
straat tegenover de Papensteeg
een lokaal in voor hun bijeenkom-
sten. Het lokaal werd in 1698, we-
gens aanwas der gemeente, ver-
groot en kreeg het aanzien van
een kerkgebouw. Izaäk Paschen
leidde de gemeente als voorgang-
er. Toen in 1750 een groot deel
der stad verbrandde, is vermoede-
lijk ook dit gebouw in vlammen
opgegaan. Volgens dr. Benthem
zou het als „totaal ongeschikt"
zijn gesloopt. In 1769 werd een
nieuw kerkje in gebruik genomen,
dat bij de grote brand van 1862
een prooi van het vuur werd.

Een algemeen verschijnsel in onze
streek is, dat de doopsgezinde ge-
meenten sinds de 17e eeuw in ge-
talsterkte achteruit gaan. Een van
de oorzaken is, dat kinderen uit
gemengde huwelijken in de herv.
kerk moesten gedoopt worden.
Ook gingen doopsgezinden wel
over tot de herv. kerk, omdat zij
anders niet in aanmerking kwa-
men voor winstgevende stadsbe-
trekkingen. Van de predikant
Strick wordt verteld, dat hij tal
van Doopsgezinden tot de her-
vormde belijdenis wist over te
halen. ♦

't Twents

't Twents is zo had as ne kōste
[brood,
Mer kans dow um bieten, dan
[smaakte di'] good.

't Twents is zo week as iemen-
[zank,
As van Zundaangsklokken den
[blaanken klank.

't Twents is tao as nen heulten
[bast,
Is kantig en row, mer as eeken
[zo vast.

't Twents is eegen, zo stil en zo
[blied,
Is ruusken van blaa in oelenvloch-
[tied.

't Twents is zo leeflik as 'n rēgen-
[boog,
Is steewig en stoer as de boer
[achter 'n ploog.

't Twents is zo oold as ne wakke-
[lige schuur,
As besvaar vertelsel bi' aowend
[an 't vuur.

't Twents dat is jonk as ne stro-
[mende bekk',
As 'n vul in de wei, dat de kromen
[stek.

Twents - is Twents, dao kan niks
[tegen an,
Laot er um lachen, den 't nich
[vatten kan!

Nao Karl Bunje
(Sandkrug in Oldenburg)

te Hengelo en Borne

In het begin der 17e eeuw leefde
te Zenderen zekere Berend Hen-
driks, van professie landbouwer
en van confessie Mennist. Na 1626
(val van Oldenzaal) kwam Hen-
driks meer voor zijn geloof uit. Hij
kocht een hoeve, behorende tot het
erve Hulshof in Zenderen en werd
de stamvader van de Hengelose
familie Hulshof-Poll.

De familie Poll kwam uit West-
falen. In de 17e eeuw vestigde zich
een Poll te Zaandam, om daar het
beroep van wever uit te oefenen.
Hij was katholiek en ging tot de
Doopsgezinden over. Later vestig-
de hij zich te Borne en werd daar
leraar bij zijn kerkgenootschap.
Berend Hendriks, boven genoemd,
had in 1666 zeven zoons en drie
dochters, die zich met weven en
spinnen bezig hielden. Een van
z'n zoons, Hendrik Berendsz
Hulshof, woonde op 't erve Huls-
hof. Hij was landmeter, werd in
1690 leraar te Borne en deed met
zijn broer Arent een propaganda-
reis naar Polen en Pools Pruisen.
Hoog bejaard stierf hij te Borne
in 1745.

In de jaren van de Münsterse in-
vallen (1665-'66 en 1772-'74), toen
het ook de Doopsgezinden moei-
lijk werd gemaakt, kwamen zij uit
Borne, Hengelo, Goor en Zende-

ren in de buurtschap Tweekelo
bijeën ten huize van zekere Haij-
ma, of Haijmar (Hemmer) en hiel-
den daar hun godsdienstoefening-
en. Tot ver in de 18e eeuw stond
de gemeente der Doopsgezinden
te Tweekelo nog als „de" gemeen-
te in Twente bekend. Van liever-
lede ging zij in getalsterkte ach-
teruit en verrezen te Borne, Hen-
gelo en Goor eigen gemeenten.

Aanvankelijk waren Borne en
Hengelo nog één, maar omstreeks
1725 werden ze gescheiden. Een
bekend doopsgezinde te Hengelo
was Wolter ten Cate, in de wan-
deling Wolteroom genoemd. Hij
was een zoon van Hendrik ten Ca-
te en Jenneken Wolters en in 1701
te Hengelo geboren. Zoals de Van
Lochems te Enschede, was Wol-
teroom te Hengelo de grondlegger
en bevorderaar van de nijverheid.
Hij is ook de stichter van de
doopsgezinde gemeente aldaar.

Om de kans te ontlopen met een
geestelijke functie te worden be-
last, werd hij lid van de gemeente
te Borne. Daar koos men hem
evenwel in 1736 tot voorganger.
De doopsgezinde gemeente te
Hengelo kreeg in 1709 een verga-
derzaal en in 1781 een kerk. Ook
te Goor is enige tijd een kleine
doopsgezinde gemeente geweest,
die uit Hengelo en Borne bediend
werd, maar zich later weer op-
lostte.

Hengelo
werk-
woon-
en
winkel-
stad

OMEGA
KWEKKEBOOM JUWELIERS
ENSCHDE
HENGELO

U kiest toch ook
Willems

voor Uw auto, scooter,
bromfiets of rijwiel ?
Ook ruim gesorteerd in onderdelen
Langestr. 21 Tel. 13438

Meubelen — Tapijten
Gordijnen — Bedden

Morsinkhof

ENSCHDESESTR. 16

Voor: radio, televisie, haarden,
kachels, wasmach. en stofzuigers

«**NADORP**»

Deld.str.47, Hengelo Tel. 12680

HOLLANDIA ondergoed
kousen, sokken, tricotages

H. J. BENNINK

Manufacturenhandel Industriestraat 88

't Is ne oetgemaakte zaak:
„Wa'j ook koopt, 't is aaltied raak
a'j bie' Elbert kieken gaot!”
Da's méér weerd as nen goeien raad

G. Elbert & Zn.

Rijwielen — Motoren — Bromfietsen
WAARBEKENWEG 54 — HENGELO (O.)

B. G. J. Meekes
Autospuitinrichting

Gaarne 3 weken
voor aanrijding bespreken

AARDOLIESTR. 16 TEL. 17529

Een VAKKUNDIG adres voor:
Gasconvectoren, Haarden, Electro-
en Sanitair

H. TER BRAAK

Bornsestraat 24

Tel. 16137

**Automobiel-
bedrijf**

J. WARMINK

Hengelo Ov.

Ziet onze nieuwste
Austin-modellen

AHREND

Telgenflat Hengelo Tel. 7266
voor: Lichtdrukken, Foto-
copieën, bestekken.

HILBERDINK

Huishoudelijke- en Luxe artikelen,
Speelgoederen, Glas, Porcelain en
Aardewerk, Gero-Zilmeta

Marktstraat 25 — Telefoon 14357
HENGELO

**Autospuitinrichting
BEVELSBORG**

Ingericht met moderne AUTOSPUIT. en
MOFFELCABINE
BINNENHAVEN 68 TEL. 14432

BEHANG EN VERF
Fa. Wed. J. Walhof
Beekstr. 29 Hengelo

Timmerfabriek

Hannink

Hengelo (O.) — Tel. 13701

Levering van:

kozijnen, ramen, deuren, trappen
enz. voor utiliteits- en woningbouw

LOHUIS en NIEMAN

Tel. 13966 Hengelo Tel. 14290

Aannemers van grondwerken

Verhuur van draglines
en bulldozer

Opgericht 1845 Opgericht 1845

Fa. H. van Wezel
Expeditie- en Transport-
bedrijf

HENGELO (O.)

„Wie' veurt van allens”
Tel. 13650 Tel. 13650

RADIO EN TELEVISIE

Erres - Philips - Blaupunkt

Radio Redemeijer

Emmastraat — Hengelo

Aanbieding: ingebonden jaargang
TWENTSE POST 1962

f 5.- (nieuw). Adm. Twentse Post
Beekstraat 5, Hengelo (Twente)

een abonnement op dit maandblad kost f 3.60 per jaar.

eten en drinken

„Etten en dreerken haolt lief en zeel tehoope" zegt de Twentenaar. Het drinken van een stevige borrel of van veel bier vindt de Twentenaar redelijk. „Zee kuiert aait aower mien zoepen, mer aower mien groten dös kuiert nums", zea de boer.

Allesbehalve vleiend zijn de woorden die De Clercq, secretaris van de Ned. Handelsmaatschappij, die Twente ruim een eeuw geleden meermalen bezocht, schrijft met betrekking tot de Twentse arbeiders van die dagen, n.l. dat ze van de jenever „een overmatig gebruik maken, zodat men ze bijna altijd dronken ziet."

Zowel De Clercq als H. Boom, welke laatste in 1847 door Twente reisde en zijn belevenissen beschreef in „Mijn Reisportefeuille

of omzwervingen door Overijssel", verwonderen zich over het vele en overdadige eten. „Altijd die overdadige, veelurige määlkjes, soupers en visites", schrijft eerstgenoemde, die veel verkeerde in fabriekantenkringen. En Boom, die mede vooral zijn licht opstak onder de burgers in de Sociëteit, slaakt de verzuchting: „Dat eeuwigdurende eten en drinken; het kwam mij voor, dat de Almelose bevolking het gemis aan geest wil vergoeden door materieel voedsel. Dezelfde schrijver merkt op, dat de „*diplomatisch aangelegde Twenters*" gewoon zijn bij een dreigend procesverbaal of strafvonnis de hoge ome's te paaien met geschenken in natura. Hij had daarbij het bekende gezegde kunnen aanhalen: „Iej mut wa mangs 'n ooge dichtkniepen", zea de börgemeister, dow hungen ze hem nen schinken oop 'n pokkel".

Belangstelling voor Palmpaas-traditie neemt eerder toe dan af

De belangstelling voor de Palmpaas-traditie - het lopen met de Palmpasen - lijkt in Twente eerder toe dan af te nemen. Overal in onze streek - ook in de steden - kon men grote groepen kinderen met hun pronkstukken zien rondtrekken. Een eervolle vermelding voor representatie verdient de jeugdafdeling van de Markelose Folkloristische vereniging, waarvan de dertig jeugdige leden in nieuwe fraaie Twentse kostuums waren gestoken. Elders namen muziekkorpsen aan de Palmpasen-optochten deel.

PAAS-WEEKEND IN TWENTE

De vroege Pasen alsmede 't slechte weer waren er de oorzaak van, dat er bij de grensposten in Twente minder drukte heerste dan vorig jaar.

Op Paaszaterdag werd op het Oldenzaalse Kalheupink-circuit het wielerseizoen op de weg in Nederland geopend. Op de laatste centimeters van de in totaal 88 kilometer ontnam Arie den Hartog uit Zuidland de Limburger Jan Huggens de verwachte zege. De schitterende wielerdag werd 's morgens ingeleid met een songfestival op de Ganzenmarkt in Oldenzaal, waaraan muziekgroepjes, duo's,

zangers en zangeressen - allen amateurs - uit geheel Twente deelnamen. De eerste prijs werd in de wacht gesleept door de Rootie-Tootie skiffle-groep uit Hengelo.

Het slechte weer speelde ook de paasfolklore parten. In Ootmarsum vertrokken Paaszaterdag drie paaswagens om het paashout te halen, dat even over zessen onder het zingen van paasliederen werd binnengebracht en op de paaswei-de opgestapeld. Het ontsteken van 't paasvuur op de eerste paasdag koste zeer veel moeite, daar 't hout totaal was doorweekt. Het vlöggelen te Ootmarsum trok weer vele belangstellenden evenals het Paasstaakslepen in Denekamp. De staak bracht bij de verkoop f58 op. Met 't paasvuur was het niets gedaan. Toen tien meter boven de grond de ton reeds als een fakkel brandde, wilde het hout nog geen vlam vatten.

In Oldenzaal werden 8 paasvuren ontstoken. Ook in Beuningen, Tilligte, De Lutte, Lattrop, Deurningen, Albergen, Tubbergen, Almelo, Borne, Hengelo, Enschede en andere plaatsen brandden houtstapels. De paraplu's, waarmee vele toeschouwers zich tegen koning Pluvius hadden gewapend, veroorzaakten merkwaardige silhouetten tegen de vuurgloed.

Uit stad en streek

ENSCHEDÉ

Boekery „Oudheidkamer Twente" gecatalogiseerd

Met het catalogeren van het boekenbezit van de „Oudheidkamer Twente" is men na jarenlange voorbereiding thans zover gevorderd, dat een omvangrijke catalogus persklaar gereed ligt. Het bestuur hoopt dat na het gereed komen van het 450 bladzijden tellende werk de belangstelling voor de unieke verzameling boekwerken op 't gebied van geschiedenis, kunst, godsdienst, folklore en taal van Oost-Nederland en aangrenzende gebieden zal stijgen.

ALMELO

Onderzoek fundering havezate „De Grimberg" wordt hervat

Het onderzoek naar de resten van de havezate „De Grimberg" tussen Wierden en Rijssen met behulp van leerlingen der katholieke Hogere Technische School te Hengelo zal worden hervat. Dit deelde drs. A. L. Hulshof mee tijdens de zesde jaarvergadering van de Twentse Werkgemeenschap voor Archeologie en Historie, welke op 17 april in het Agrarisch Centrum te Almelo werd gehouden. In het afgelopen jaar zijn alle bestaande en verdwenen havezaten van onze streek geïnventariseerd.

MANDER (TUBBERGEN)

Onderzoek grafheuvels

Tijdens de op 17 april gehouden jaarvergadering van de Oudheidkamer Twente werd meegedeeld, dat dr. C.C.W.J. Hijszeler het onderzoek van de grafheuvels te Mander (gem. Tubbergen) dit jaar hoopt voort te zetten.

DENEKAMP

Vernieling van boscomplexen en houtwallen

In het ruilverkaveling-gebied De Beneden Dinkel werden in de afgelopen weken verscheidene boscomplexen geslecht en tientallen kilometers houtwallen gerooid die aan het landschap in de omgeving van Denekamp een bijzondere schoonheid gaven. De vernielingen

Hengelo

Het beste adres voor:

**GEDISTILLEERD, WIJN, BIER,
LIKEUR, LIMONADE**

Fa. Jac. Krabbenbos
Molenstraat 18

**Haarden en
Kachels**

A.H.K. Knop
"OLDFATHERS" STRAAT 11
HENGLO

Gereedschappen, IJzerwaren, Huish. art.

BLOEMENMAGAZIJN

K. Hunia & Zn.

Tuindorpstraat 38 — Brinkstraat 1a

Ruischer en Hartgers

Veur elektrische apparaten

Radio en Televisie

Drienerstraat 4 - Tel. 14878 - Hengel

Weemenstraat en Kotmansweg - Hengelo

BOERENLEENBANK

Hengelo (O.)

verzorgt alle bankzaken

Parallelweg L.S. Telefoon 7366

H. J. Krakkers

AANNEMERSBEDRIJF

Tel. **Hengelo** 2964

Nieuwbouw, Onderhoud- en Betonwerken

Bult's Slagerij

VOOR VLEES

EN VLEESWAREN

WEEMENSTR. 12, TEL. 2752

PORTJE

Deldenerstraat 8
Hengelo (O.)

DAMES-, HEREN-,
KINDER-PYAMA'S
EN -ONDERGOED,
SCHORTEN, ENZ.
Altijd goedkoop

Fotobureau ter Horst

RECLAME- INDUSTRIE- MODE-
en ESTHETISCHE FOTOGRAFIE

■ GOUDSBLOEMPAD 2
Hengelo (O.) Tel. 19690

N.V.

out-
bewerking
ENGLO

Interieurspecialisten

Chopinstraat 11 — Tel. 3798
Econ. Dir. J. M. Prinsen
Chopinstraat 12 — Tel. 3798

VERSTEEG's veerve

veur hoese en eerve

Molenstraat 20

Hengelo (O.) — Tel. 2207

Schoenen en
Reparaties

Sjoerd v. d. Laan

■ MARKTSTRAAT 19

Bi'j Jan Dikken in 'n Dieselgreuntehal
Gef 't aait 'n plezierig koopgeval.
Gaot door oew fruit of greunte kopen,
Dan zu'j ok nooit naor 'n aander lopen.
Komt ok 's neuzen bi'j Jan! Jao?

Jan Dikken Dieselstraat 1

Weemenstraat 10 en 12a, HENGLO

Sportieve Blouses, Vesten,

Rokken, Japonnen, Deux Pieces

Empo-Humber-Vestingrijwielen

Rijwielhandel en Reparatieinrichting

v. Merksteijn

Tuindorpstr. 18-20, HENGLO

● MEUBELEN

● TAPIJTEN

● BEDDEN

Van Dijk voor de moderne
woninginrichting! |
MARKTSTR. 15

Automobielfabriek

ERNÉ

FIAT
500

Deldenstr. 42
Tel. 2120

vanaf:
f 3799

Bonneterie SPECIAAL-
ZAAK:

Blouses - Rokken - Vesten

Molenstr. 5, Tel. 7382, Hengelo

Voor het inrichten
van Uw woning:

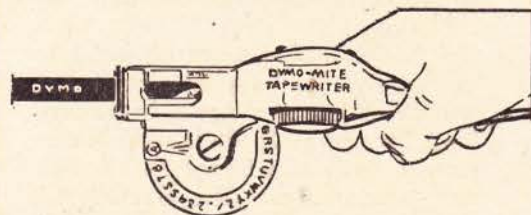
Woninginrichting **Frans Tanke**

Weemenstraat 61, - Tel. 12862, - Hengelo (O.)
Zie overzichtelijke etalages en toonkamers boven

DYMO-

MERKTANGEN EN -TAPE

TEL. 18304

ALLE SOORTEN uit voorraad leverbaar
UITG. „TWENTE” HENGLO
Speciale fabricageafdeling van alle
soorten
Naam- en Aanduidingsborden

(Vervolg van vorige tekstpagina)

werden aangebracht omdat taxateurs te lage prijzen zouden hebben vastgesteld voor het op de te ruilen percelen groeiende hout.

Het Tweede-Kamerlid, jhr. mr. M. van der Goes van Naters (PvdA), heeft aan de minister van Landbouw en Visserij, de staatssecretaris van O.K.&W., drs. L. van de Laar, en de minister van Volkshuisvesting en Bouwnijverheid over de vernielingen te Denekamp vragen gesteld, waarin hij een onderzoek voorstelt en strenge maatregelen, zoals het voorhands stopzetten van de ruilverkaveling en het terugvorderen van de ruilverkavelingssubsidie.

Bij herbeplanting zal het zeker honderd jaar duren voordat de schade zal zijn hersteld.

Historische gebouwen in Denekamp

De V.V.V. te Denekamp gaf deze maand een 16 pagina's tellende brochure uit met 'n gedetailleerde beschrijving van diverse historische gebouwen in Denekamp. De samensteller, de heer Th. Loman te Denekamp, is in zijn opzet de bezoekers van deze omgeving een handige leidraad te verschaffen, stellig geslaagd. Naast gegevens over de r.k.kerk met toren, het „Huis" Singraven met de watermolen en de havezate Brecklenkamp vindt men in dit werkje ook bijzonderheden over het museum „Natura Docet".

Culturele grenscontacten

Regionalisten aan beide zijden van de grens kwamen 11 april j.l. voor de derde keer bijeen, dit maal in de Falkenhof te Rheine. De heer Clostermann, voorzitter van de „Heimatverein Rheine, begroette de ruim honderd aanwezigen met er zijn vreugde over uit te spreken dat behalve talrijke Westfaalse regionalisten ook vele vrienden uit Twente naar Rheine waren gekomen, ondanks het bestaan van een staatkundige grens tussen beide streken.

Dr. Büld uit Rheine gaf een beknopt overzicht van de geschiedenis van de stad. Hij onderscheidde vier belangrijke perioden: 1) de Romeinse tijd, 2) de Karolinger-tijd, 3) de Middeleeuwen en 4) de

**MANCHESTER
FLUWEEL
CORDUROY**

poolvast en ...
volpool

Het wereldmerk voor échtheid!

SCHUTTERSVELD
GEBROEDERS VAN HEEK

periode van industriële ontwikkeling. Uit elk van deze perioden waren in de Falkenhof historische voorwerpen bijeengebracht.

De heer G. M. Roding, directeur van het natuurhistorisch museum te Enschede sprak over de voor Nederland unieke flora en fauna van het Dinkelland; men vindt er planten als de aronskelk en dieren als de vuursalamander. Rivierkreeften en forellen zijn uit het

Dinkelwater verdwenen door de vervuiling. De samenwerkende Heimatvereine besloten bij de autoriteiten in Münster aan te dringen op een spoedige uitvoering van het plan om in Gronau een waterzuivering-installatie te bouwen. De heer N.P.O.C. Koning uit Enschede vertoonde dia's over de Dinkel en de heren W. Walgenbach (Rheine) en G. Vloedveld (Almelo) spraken over de streektaalen.

Diverse plaatsen

J. A. Lesscher & Zn.SAASVELD - TELEFOON 238
Smederij en Reparatieinrichting - ExpeditieHandel in landbouwwerktuigen, melk-
machines, tractoren, bromfietsen enz.

COÖP. ZUIVELFABRIEK

De Eendracht
ROSSUM

Het beste adres voor alle zuivelprodukten

Waarum ze bij

«De Eendracht»

IN TUBBIGE

de botter, kees, pap en yoghurt haalt?

Umdat de produkten van
De Eendracht goed bevaalt

herenringen

G. Hofland Mr. Horloger
Grotstr. 17 Denekamp**H. Haarhuis**
Radio - Televisie
OotmarsumBookweite is 'n lekker en ge-
zoond etten, as pannekoek
of niejmoods as vlokken. Nemt
mel of Billy Quick boekweiten-
vlokken van de Grutter oet
Boorn**Erven ten Cate**
BORNE**Kopen bij de Spar
Is sparen bij de koop**DENKT BIJ HET OPLOSSEN
VAN UW PROBLEMENRUIMTEVERWARMING
OOK AAN AARDGAS**Gem. Energiebedr. Rijssen**Wee rekken kan geet naor
zölfbediening**PARAAT**Glanerbrug: bieje TET-bushalte
In 'n lunchroom kôj lekker etten en dreenken**Machinefabriek veur Möllerbouw****J. Kleinbussink & Zoon**

Duivenlaan 28-32 - Apeldoorn - Telefoon (0 6760) 12886

Machines en apparaten veur maalteriejen, veevoorfabrieken en silo's.

Seend 1899 nen naam met nen bekenden klaank (ook veur Tukkers).

enschedeFijnhout- en Triplexhandel
Fa. W. LANGE

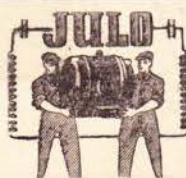
Spelbergsweg 37, Tel. 4538

levert: Fijnhout, Triplex, Hard- en
zachtbaard, Vlas- en spaanplaat enz.**Voor betere schoenen Rommelaar**

VAN LOENSHOF 31

VEILIG en COMFORTABEL
TOURINGCARBEDRIJF
M. ZINGER

Emmastraat 91 Enschede Tel. 4827

FOTO-FILMBEDRIJF Van Loenshof 10
Tel. 5271Filiaal:
Oliemolen-
singel 37
Tel. 6118Motor defect?
naar **JULO**
direct!!!Pyramontstraat 15-19
ENSCHDEVoor herenkleding
het beste bij **Besters**

Van Loenshof 12, Enschede

de „Twentse Post“staat voortdurend op de bres voor de belangen
van de kultuur in deze streken**en „CO-OP OOST“**staat voortdurend op de bres voor de belangen
van de consument. Ook voor **Uw** belangen en
die van **Uw** gezin**„Co-op Oost“**met vestigingen in geheel Twente
en in de Gelderse Achterhoek.

Kruidenierswaren - vlees - brood - banket - textiel - schoenen - kleding - brandstoffen - huish. art. enz

almelo

drogisterij – parfumerie
PRÜMERS

Bornsestraat 72 – Tel. 5650

Het huis voor geschenken

In vroger dage daansen de leu op de dell 'n veertoer. Weer völ later 'n zeuensproonk. Rechtoeroft foxtrot, wals en cha cha cha in niejmoodse daansscholen:

Ans en Wim POLMAN

Ootmarsumsestraat 26 – Tel. 4880

Het Twentse Serviezenhuis

Heeringa & Co

Grotestr. 79, ALMELO

Nieuwstr. 36 Hengelo

Wedgwood, Spode,
Royal - Copenhagen

HOTEL-CAFÉ-RESTAURANT

de Mooie Vrouw

(TEVENS BENZINE-STATION)

Een van de oudste zaken in Twente
OOTMARSUMSESTRAAT 488 – ALMELO

Veur MEUBELS en allens, wat
er zo bieje komp kieken, naor:

TOON a.d. Tuinstraat

Tel. 3880

Landhuis' Grafisch Bedrijf
de drücker voor de tukker

Coöperatie

De Landbouwcoöperatie

is een bolwerk ter beveiliging
ter verdediging
ter bevordering
van de economische belangen
van de vrije zelfstandige onder-
nemers in de landbouw te weten
de Boeren.

COÖP. LANDBOUWERS-
BANK EN HANDELSVER.

Nutsspaarbank UW bank

Hoofdkantoor Almelo
WIERDENSESTRAAT 22

Bijkantoren te Almelo, Wierden,
Vriezenveen, Rijssen, Nijverdal en
Coevorden

Olympia

Tel- en Schrijfmachines
G. H. v. d. VEEN
ALMELO, Tel. 2666
HENGELO, Nieuwstr. 38, Tel. 3159

Fa H. E. Rhebergen & zn.

Dames- en Herensalon

Parfumerie- en Toiletartikelen
Marktplein 18 Almelo tel. 4381

■ VEEVOEDER
■ KUNSTMEST EN
■ LANDBOUW-
[BENODIGDHEDEN
in de beste kwaliteiten !!!

Door grote omzet **A.B.T.B.**
lage prijzen bij **ALMELO**

FOTO ROOS

SINDS
1905

foto-service

Bornsestraat 26, Tel. 2563

OPVALLEND SLANKER
MET

Lily of France

Hermann Rompelman

Grotestraat 61 - Tel. 3276

DIVERSE PLAATSEN

Hotel Haarhuis Zenderen

In 't herte van Twente

WIST U...

dat de Gemeente Wierden
waartoe behoren de dorpen
Wierden en Enter alsmede de
buurtschappen Hooge Hexel,
Notter, Zuna, Rectum, Ypelo
en Enterbroek, zeer veel van
haar echt Twense sfeer heeft
weten te bewaren.

Mogen wij U eens tot een bezoek uitno-
digen? Het Gemeente-bestuur.

„de kop'ren smorre”

Twents ethoes in Maarkel
an de grote weg van Hengel naor Deamter
[Twentse specialiteiten]

Met onze mengvoeders altijd de
hoogste productie. **Kunstmeststof-
fen**; keuze uit vele soorten. Ruim
gesorteerd in **vaste brandstoffen**.

Bij ons is het rustig en voordelig
tanken voor brommers, auto's en
tractoren.

C.A. & V.V. BORNERBROEK

Veur oew määolken etten
naor 't laandelik geleagen

rest. De Vucht

Deldenerbroek (Rijksw.: Almelo/Del-
den) Eig.: G. Grobbe

Coöp. Aan- en Verkoopver.
van de A.B.T.B.
DENEKAMP

Veevoeders - Kunstmest - Bestrijdings-
middelen - Land en Tuinbouw Art.

Alles he'w roem sorteerd
Briketten en koll'n veur 'n heerd
Toch bie'w helemaol nich duur
Betrouwbaar, vlug en sekuur.

FORMELTA

de ideale koffiemelk

Verkrijgbaar in flessen van 230 en 400 gram

Verkoopkantoor „MULTIFARM“ Boekelo

N.V. Aanneming-Mij. vh.
H. W. TE PAS

Enschede

Burgerlijke en Utiliteitsbouw
Gewapend Betonbouw
Grond- Water- en Wegenbouw

Tukkers... mag ik effen 't woord?
Smiet oew geeld nich aover boord
Tukkers... a'k oe raon mag... spoort!
Geo! daor almaal met akkoord?

Bring dan

oew geeld

naor de

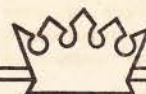
Nutsspaarbaank

Now 3½ pct rente

NUTSSPAORBAANK

Drienerstraote 43 - HENGEL

**GOED HUISHOUDEN
MET
JORZOLINO
HUISHOUDGOED**

KONINKLIJKE TEXTIELFABRIEKEN

JORDAAN - TER WEEME N.V.

HAAKSBERGEN

Automobiëlbedrijf
Van Laar
en
Feijten

Enschedesestraat 127 - Tel. 3983 - Hengelo

DAF

N.V. Automobiëlbedrijf
BLEEKER

● OPEL

● CHEVROLET

● OLDSMOBILE

TELEFOON 2623-4500 HENGELO

Oonz' naober vreug: waar hes dat 'kof
dee mooie kleeer' van zükke stof.
Den pasvorm is óók heelmaal óf!
Zu'k spul hef bloos nog Bischoff.

Bischoff
Hengelo

Doe het zelf

Wij leveren hiervoor P.V.C. vloer- en
wandtegels (reeds vanaf fl 5,80 p. m²),
plakplastics, mozaiek, lijmen, beits etc.
VLOERENBEDRIJF

F. Boerkamp

Jos. Haydnlaan 60 - Tel. 14064
Hengelo (O.)

Erica-Service

Doe het zelf en maak van
Uw tuin een LUSTHOF.
Kosteloos maakt ERICA voor
U een grondplan.

Vraagt inlichtingen:

ERICA-siertuinentrum

BORNE, direct achter 't station.
De mooiste kwekerijen in Twente

N.S.U.

— Quickly —
reeds vanaf f 485.—.

Importeur: **TAMI N.V. Delden**

VéGé

voor $\frac{U}{W}$ levensmiddelen
guller met zegels... guller met guldens

Op VéGé-artikelen steeds
10 0/0 kort. in geldzegels

AUTOMOBIELBEDRIJF

W. Noordegraaf

Oldenzaalsestr. 19 - Tel. 4444 - Hengelo (O.)
off. FORD dealer

HET SPEELGOEDPALEIS

Teutelink

Enschedesestr. 22, Hengelo

**Coop. „De Landbouw“ W.A.
GOOR**

Het adres voor:

Mengvoeders onder C.L.O.-
contrôle, Meststoffen, Brand-
stoffen, Bestrijdingsmiddelen,
Kruidenierswaren, Landbouw-
werkzaamheden enz.